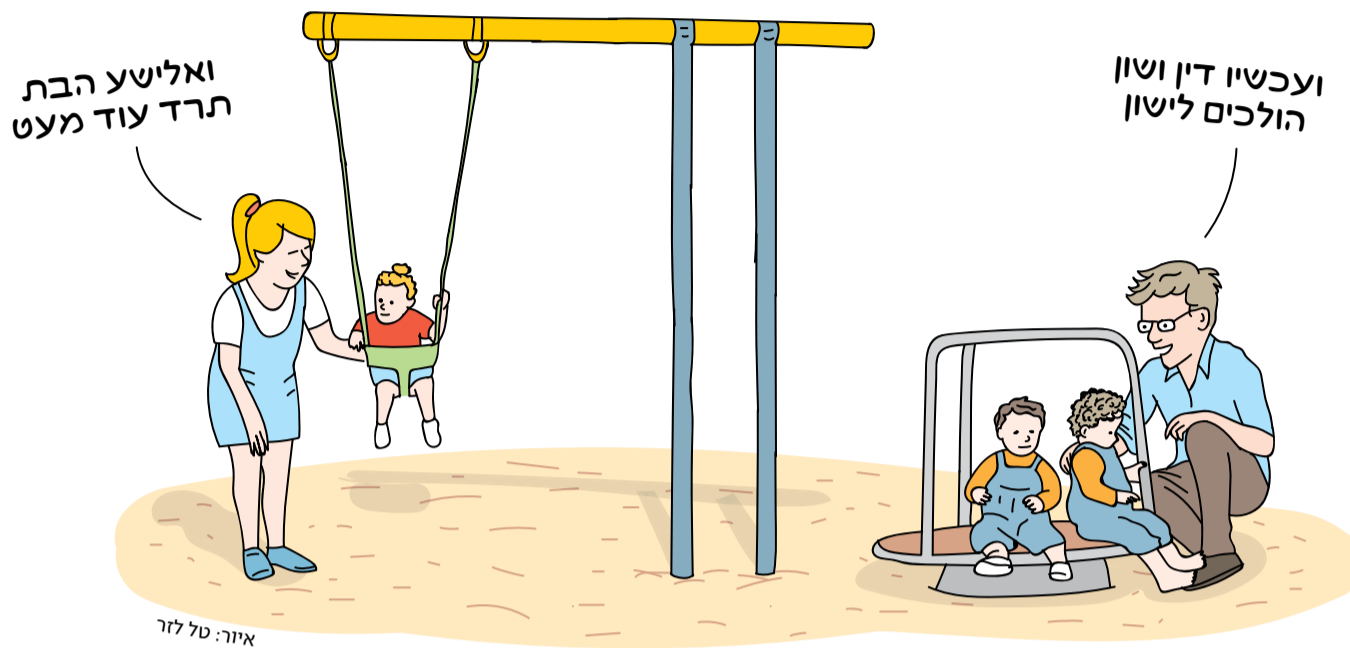

יאיר ניצני מרים גבה

בעזרת השם

שמות יהודיים הם עולם ומלואו. טור לכבוד החגים המתקרבים והתינוקות החדשים, שממתינים להוריהם שייתנו להם שם הולם

מקום

עוד שיטה מקובלת ולא ממש יצירתית בעבר היתה לקי בוע את שמות המשפחה על פי מקום המוצא של המשפחה. ורשבסקי הגיע מוורשה, טולדנו מטולדו, צנעני מצנעא, פיזנטי מפיוזה, ברלינר מברלין וכך הלאה. זה דווקא טרנד חביב, שאם יחזור, אולי עוד נשמע על דוד נתנייתי, שון ראשליצק ושירן מודיעינר.

כינויים

עם כל הכבוד לשם הרשמי, רבים מאיתנו נתקעים כל החיים עם שם שניתן לנו כשעוד היינו ממש חמודים – בוז'י, בוגי, ביבי, ועוד כמה שממש לא קוראים אחד לשני בשמות חיבה. כך, אנשים מוצאים את עצמם עם כינויים שממש לא הולמים את מצבם הנוכחי – למשל, מישהו ששמו צ'יטה, שלפני 50 שנה היה מציל חסון בים או אלוף הארץ בקפיצה מצוקים, שואג היום על האחות הסיעורית בדירור המוגן. כשאנשים מתבגרים והופכים לאנשים חשוכים או לאנשי עס-קים עולמיים, כינויי נעורים כמו מווי, נוני או קוקי עשויים להישמע קצת מוזר. למרות זאת, לא ראיתי שיש איזושהי בעיה לבבו קובו.

טרנד בולט אחד הוא של השמות הקוסמופוליטיים: דין, שון, קאי ושאר שמות שלא ברור אם מתאימים יותר לילדים שלכם או למנה חדשה במסעדה תאילנדית

שמות שחייבים לאכזב

השם תקווה מדבר בעד עצמו (בעיקר אם את נקראת תקווה מצליח), אבל גם יוסי טוב עלול לגרום לבעליו מפתח נפש בימים קצת פחות טובים. שלא לדבר על האכזבה שהוא עלול להנחיל לאנשים שפוגשים אותו ומייד מצפים שהוא יהפוך את היום שלהם לקרנבל בברזיל. ולמה התכוונו ההורים שקראו לילד שם-יטוב? האם הם לא פשוט החמיאו לעצמם?

המעוברתים

שם המשפחה שלי, ניצני, הוא עברות שהיה מקובל בארץ בשנות הארבעים. היינו ג'נצני מאיטליה, על שם העיירה ג'נצנו שבה אבותינו גרו וטחינו קנולי. אבל בתקופת העלייה לארץ הקפידו שכולם כאן יישו מעו עבריים, וכך הפכנו לסוג של הכנה לפרח. אם לומר את האמת, קצת חבל לי על השם המקורי שאבא, אבל עכשיו קצת מאוחר מכדי לשנות בחזרה. בכל מקרה, אין לי על מה להתלונן. אני ניצב כאן ליד כמה מגדולי האומה – גרין שהפך לבן-גוריון, שרתוק שהפך לשרת, פרסקי שהפך לפרס וביטון שהפך לביטון.

מקצועות

בעבר, הרבה משמות המשפחה העידו על המקצוע של בעליהם. לדרמן ושומכר היו סנדלרים, חלפון חלפנים, עטר רוקחים, שמש היו שמשים, וכן הלאה. אלא שהזמנים משתנים. פישר כבר לא דייג, גלור כבר לא זגג, שומכר כבר מזמן לא סנדלר (מקסימום נעל), שמש הוא פחות שמש בבית כנסת ויותר שווארמה ברמת גן, ובמשפחת בנאי כולם שחקנים וזמרים ולא ממש בעניין של בתים. חוץ מזה, חלק מהמקצועות נעלמים מהעולם. אולי כדאי להתאים את שמות המשפחה לשוק העבודה הערכני ולהתחיל להשתמש בשמות כמו דני הייטקוביץ', איציק טוויטר, אלי אינסטגרמר ואבי ויראלי.

ההורים היצירתיים

מדי כמה זמן יש חזרה לשמות של פעם – רחל, עמליה, יוסף או אלישע. זה דווקא נחמד בעיניי. יש גם הורים שנתקפים ביצירתיות מוגזמת, בלי לחשוב על הנזק לילד או על התרומה לקהילת הפסיכולוגים. שמעתי על ילדים שנקראים רשי ושייסקפיה, ואני מאחל להם הצלחה רבה. אולי בכל זאת כדאי שההורים יחשבו עוד שנייה לפני שהם הופכים את הילד שלהם להצגה בקאמרי. טרנד בולט אחר הוא של השמות הקוסמופוליטיים – דין, שון, קאי ושאר שמות שלא ברור אם מתאימים יותר לילד או למנה במסעדה תאילנדית. ההורים שנותנים את השמות הנ"ל נוטים להתעלם מכך שצריכה להתקיים איוו זיקה בין השם הפרטי לשם המשפחה, ושילובים כמו יאן בוחבוט או קים יעקובוביץ' כבר נשמעים פחות משכנעים. אני ממליץ על הקמת דוכן ייעוץ לשמות בבתי החולים לילודות, ואחרי שמסיימים הדרכה בהנקה, אולי כדאי שהורים ישמעו סקירה על שמות מומלצים.

יוניסקס

היום כבר קשה לדעת מי בן ומי בת. עומר זה גם לבנות, עינב זה גם לבנים, ובקרוב בטח נשמע גם על נערה ששמה אברם ועל סיגלית הבן. לשחקני הכדורגל שלנו יש בשנים האחרונות שמות שיכולים בקלות להישמע כמו השם של החברות הדוגמניות שלהם – שיר צדק, נס זמיר ושירן ייני.

חיות ושמות תואר

אם בעבר היה מקובל לקרוא לאנשים על שם חיות – אריה, זאב, רב או צביה – היום זה קצת פחות נפוץ. אולי בגלל שהחיות הנ"ל כבר ממש לא מסתובבות כאן, ואם היינו מנסים לעדכן את העניין לבעלי חיים שבאמת קרוי בים אלינו, היו מסתובבים כאן ילדים ששםם עכבר, מקק, כינה ופרגית.

עוד מגמה שיצאה מהאופנה היא השמות שהם תכונות: יפה, טובה או שמחה. זה כמוכר יצר לחץ בלתי הוגן על הילדים להצדיק את שמם, וכשזה לא קרה נוצרו מצבים משעשעים – יפה לא היתה בדיוק נסיכת החן, שמחה היה על פרוזאק, ודובי היה רזה כמו דובי גל. מעניין שגם בימים הטובים של ה'אנה, שום הורה לא נתן לבתו את השם דובה.

שמות של להקות

טוב, פה יש חופש מוחלט. מאתניקס, בנזין, ותמוז, ועד כוורת, שלא לדבר על הטרמולוס, הביטלס, האבנים המי תגלגלות ואקדחי הסקס. כשהקמנו את הלהקה שלנו, לפני כמעט 40 שנה, חשבנו הרבה איך נקרא לה. ניסינו לבדוק איך יתגלגל השם על השפתיים כשיהיה לנו משרד משלנו, והמוכירה בטלפון תגיד אותו. בדקנו הרבה שמות עד שניסינו את "תיסלם שלום", ומשום מה זה נשמע לנו סביר. מסכנים הפקיד או הפקידה שהיו עונים לטלפון אם היינו מחליטים לקרוא ללהקה רד הוט צ'ילי פפרס. ●

yairn@israelhayom.co.il